

Prawne, społeczne i gospodarcze skutki wprowadzenia euro

Rozważając problem wejścia do strefy euro przez Polskę, zauważyć można szereg problemów i wyzwań stojących zarówno przed władzami kraju, jak i przed zwykłymi obywatelami. Jak wiadomo, w powszechnej opinii społeczeństwa zmiana waluty nie kojarzy się pozytywnie. Negatywne skojarzenia w większości wynikają z doświadczeń historycznych, w tym także z doświadczeń minionego ustroju oraz z mitów narosłych wokół euro. Dlatego warto przedstawić tematykę wprowadzenia euro w Polsce w sposób rzetelny i jasny. Niestety, jest ona tak szeroka, że w poniższym opracowaniu istnieje możliwość zaprezentowania wyłącznie niektórych najciekawszych jej aspektów.

Pierwszym aspektem, o którym należy wspomnieć, mówiąc o przystąpieniu do strefy euro, są kryteria konwergencji, które to muszą zostać spełnione, aby w ogóle mówić o możliwości przyjęcia wspólnej waluty. Kryteria, o których mowa, zostały określone w art. 140 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i są to kryteria: stabilności cen, sytuacji finansów publicznych, stóp procentowych oraz kursu walutowego¹.

Kryterium stabilności cen mówi o tym, że przeciętna stopa inflacji notowana w ciągu 12 miesięcy przed badaniem, mierzona za pomocą wskaźnika cen konsumpcyjnych, nie może przekraczać więcej niż o 1,5 punktu procentowego średniej z trzech państw

¹Wersje skonsolidowane Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.Urz. UE C 83 z 30.3.2010.

członkowskich, które mają najlepsze rezultaty w dziedzinie stabilności cen².

Kryterium sytuacji finansów publicznych oznacza nie większy od 3% PKB deficyt sektora publicznego (lub stały, znaczący spadek deficytu, zbliżający go do poziomu kryterium) oraz nie większy od 60% PKB poziom długu publicznego (lub zadowalający, poważny spadek relacji długu do PKB, zbliżający go do poziomu kryterium)³. W tym miejscu należy wspomnieć o sytuacji Polski, której poziom długu publicznego niebezpiecznie zbliża się do wymienionego progu i obecnie wynosi około 55% PKB.

Kryterium stóp procentowych należy rozumieć w ten sposób, że przez rok poprzedzający moment dokonywania oceny stopy procentowe dziesięcioletnich obligacji skarbowych powinny być wyższe nie więcej niż o dwa punkty procentowe od odnotowanych w trzech krajach UE o najniższej inflacji⁴.

Ostatnie kryterium, a więc kryterium kursu walutowego wymaga, aby waluta państwa kandydującego do strefy euro przez co najmniej dwa lata uczestniczyła w Europejskim Mechanizmie Kursowym (ERM II). Ponadto, w tym czasie nie może podlegać dewaluacji wobec euro, a jej kurs wymiany wobec wspólnej waluty nie może odbiegać od centralnego parytetu o więcej niż 15%⁵.

Zatem, w kryteriach tych często można znaleźć odwołanie do stabilności cen. Odwołanie to ma miejsce, ponieważ utrzymanie stabilności cen jest jednym z podstawowych zadań Europejskiego Banku Centralnego. Z powyższych przyczyn warto zastanowić się, czy stabilność cen została zdefiniowana. Jak łatwo można się domyślić, definicja taka istnieje i została ustanowiona przez Ra-

² Dostępne na: <www.nbpnews.pl/pl/commonPages/EconomicEntryDetailsPress?entryId=172&pageId=17702> [cytowane dnia: 18.04.2011].

³ Dostępne na: <www.polskawue.gov.pl/Warunki,przyjecia,euro,,kryteria,konwergencji,2116.html> [cytowane dnia: 18.04.2011].

⁴ Dostępne na: <www.nbpnews.pl/pl/commonPages/EconomicEntryDetailsPress?entryId=172&pageId=17702> [cytowane dnia: 18.04.2011].

⁵ Dostępne na: <www.polskawue.gov.pl/Warunki,przyjecia,euro,,kryteria,konwergencji,2116.html> [cytowane dnia: 18.04.2011].

dę Zarządzającą Europejskiego Banku Centralnego. Definicja ta głosi, że:

Stabilność cen oznacza roczny wzrost Uzgodnionego Indeksu Cen Konsumentów (ang. HICP) dla strefy euro na poziomie poniżej 2%⁶.

Polska, aby móc myśleć o wprowadzeniu euro, musi spełniać wymienione kryteria konwergencji. Z pewnością kryteria te będą skrupulatnie sprawdzane, tym bardziej po wydarzeniach, jakie miały miejsce w niektórych krajach europejskich, gdzie ujawniono „kreatywną księgowość”.

Przechodząc do istoty niniejszego opracowania, należy zastanowić się, jaki wpływ na polskie społeczeństwo, polski system prawny oraz polską gospodarkę będzie miało wprowadzenie wspólnej waluty, jaką jest euro.

Wejście Polski do strefy euro prowadzi do powstania pewnych korzyści oraz pewnych zagrożeń. W pierwszej kolejności omówienia wymagają korzyści, jakie może osiągnąć Polska przez przyjęcie euro. Wprowadzenie euro prowadzi bezpośrednio do redukcji ryzyka kursowego, a z nim do redukcji kosztów transakcyjnych, spadku nominalnych stóp procentowych oraz większej przejrzystości cen. Poprawa możliwości rodzimej gospodarki na skutek wprowadzenia wspólnej waluty powinna także prowadzić do zmniejszenia ryzyka makroekonomicznego. Stabilność i wiarygodność makroekonomiczna mają kluczowe znaczenie dla gospodarki, gdyż: wpływają na możliwości i chęci inwestorów do podejmowania decyzji inwestycyjnych, decydują o alokacji zasobów gospodarczych i wpływają na tempo wzrostu gospodarczego. Należy stwierdzić, że wyeliminowanie ryzyka wahań kursowych z pewnością pozytywnie wpłynie na inwestorów, gdyż usunięte zostanie jedno z większych ryzyk inwestowania⁷.

W dłuższym okresie natomiast wspomniane korzyści mogą powodować powstanie określonych szans dla gospodarki, takich jak:

⁶ M. Grzesiak, *Europejski Bank Centralny*. Toruń 2004, s. 71.

⁷ Zespół analityków NBP, *Raport na temat pełnego uczestnictwa Rzeczypospolitej Polskiej w trzecim etapie Unii Gospodarczej i Walutowej*. Warszawa 2009, s. 91.

wzrost konkurencji, intensyfikacja wymiany handlowej, wzrost inwestycji czy ściślejsza integracja rynków finansowych. W rezultacie mogą się one przekładać na: szybsze tempo wzrostu gospodarczego, wzrost zatrudnienia, wzrost dochodów i ogólny wzrost dobrobytu. Zatem przyjęcie wspólnej waluty, jaką jest euro, może mieć pozytywny wpływ na całe społeczeństwo, gdyż większy wzrost gospodarczy powoduje wzrost wynagrodzeń oraz spadek bezrobocia.

Istotnym aspektem wprowadzenia euro jest wyeliminowanie ryzyka kursowego. Tematyka ta wydaje się ważna, ponieważ dotyka praktycznie wszystkich obywateli, którzy odczuwają ją na przykład w sytuacjach kupna towarów pochodzących z zagranicy, ale także na przykład odbywając zagraniczne wakacje. Ryzyko kursowe stanowi jeden z czynników zwiększających niepewność podejmowania decyzji gospodarczych, o czym była mowa, a co wpływa na wzrost kosztów działalności podmiotów oraz naraża je na straty. Koszty związane z wymianą walut oraz ochroną przed ryzykiem kursowym stanowią ważny element kosztów transakcyjnych. Wystarczy wyobrazić sobie sytuację, w której przedsiębiorca sprowadza pewien element do produkcji produktu finalnego poza granicami kraju. W omawianym przypadku musi być on gotowy na ryzyko związane ze zmianą kursu wymiany złotego, ponieważ dokonuje on opłaty w walucie obcej, co w konsekwencji może mieć wpływ na cenę produktu ostatecznego. Wprowadzenie euro prowadzi natomiast do eliminacji kursu wymiany złotego na euro, przyczyniając się do redukcji omawianych zagrożeń.

Reasumując, należy wskazać, że wyeliminowanie ryzyka kursowego prowadzi do:

- obniżenia kosztów działalności gospodarczej w wyniku redukcji kosztów transakcyjnych;
- poprawy jakości oszacowań rentowności przedsięwzięć inwestycyjnych w wyniku eliminacji niepewności związanej ze zmiennością kursu walutowego;
- wzrostu przejrzystości i porównywalności cen w wymiarze międzynarodowym;

- poprawy pozycji międzynarodowej Polski jako partnera handlowego w wyniku zastąpienia złotego przez walutę o znaczeniu międzynarodowym.

Z jednej strony wprowadzenie euro w Polsce uznawane jest za wielką szansę, dzięki której istnieje możliwość uzyskania szybszego tempa wzrostu gospodarczego. Jednak z drugiej strony, zmiana waluty z polskiego złotego na wspólnotowe euro wiąże z sobą pewne ryzyka, które szczególnie widoczne są w obawach części społeczeństwa.

Do najważniejszych zagrożeń zaliczyć można: nasilenie efektu zarażania na rynkach finansowych (*contagium effect*), wzrost aktywności międzynarodowych konglomeratów finansowych, przesunięcie części obrotu na rynki rozwinięte, wypieranie z rynku części pośredników finansowych⁸.

Dzisiaj jedną z większych obaw społeczeństwa polskiego budzi strach przed tak zwanym efektem zarażania. Polega on na tym, że gospodarka i rynek finansowy słabiej rozwinięty uzależniony jest od rynku bardziej zaawansowanego, przez co wszelkie wahania na rynku rozwiniętym powodują spotęgowane efekty na rynku słabszym. Pojęcie to może być także rozumiane jako występowanie kryzysów ekonomicznych i finansowych w poszczególnych krajach strefy euro, przez co osłabieniu ulega pozycja euro we wszystkich krajach. Obecnie poczucie tego zagrożenia wzrasta, ponieważ społeczeństwo cały czas informowane jest o kryzysach finansowych w takich krajach, jak Grecja, Portugalia czy Islandia.

Oprócz wymienionych zagrożeń wspomnieć należy także o kosztach, jakie mogą towarzyszyć wprowadzeniu euro w Polsce. Wśród kosztów tych wyróżnić można: koszt utraty niezależności polityki pieniężnej, utraty nominalnego kursu walutowego jako mechanizmu dostosowawczego, koszt pogorszenia konkurencyjności polskiej gospodarki, koszt zmiany płac i kosztów pracy⁹.

Podsumowując, wprowadzenie wspólnej waluty euro w Polsce może przynieść olbrzymie korzyści, ale wiąże się także ze znacz-

⁸ Zespół analityków NBP, op. cit., s. 140.

⁹ Ibidem, s. 152.

nymi kosztami i nie mniejszym ryzykiem. Ciężko odpowiedzieć na pytanie o dobry termin na wprowadzenie euro w Polsce. Jedno jest natomiast pewne – takie działania lepiej przeprowadzać po pełnym spełnieniu kryteriów konwergencji. Z wypełnieniem tych kryteriów wiąże się zdrowe finanse publiczne. Dlatego na zakończenie jeszcze raz należy podkreślić, że nieważne kiedy wspólna waluta zostanie wprowadzona w Polsce, ważne natomiast jest to, aby dokonać tego procesu mądrze i odpowiedzialnie. Z tą odpowiedzialności wiąże się koszty wymiany waluty, które powinny zostać poniesione przez państwo, a w jak najmniejszym stopniu powinny obciążać społeczeństwo, które i tak w dużej części jest nastawione negatywnie do euro. Z powyższych przyczyn ważne będzie przeprowadzenie rzetelnej kampanii informacyjnej, która wyjaśni społeczeństwu, co można zyskać, przyjmując euro, ale jednocześnie wskaże, jakie zagrożenia są z tym związane.

Globalne inicjatywy religii zjednoczonej

Koncepcja zjednoczenia religii w skali światowej rodziła się przez wiele lat. Dopiero jednak w XX w. znalazła warunki na tyle sprzyjające, by zostać urzeczywistniona. Podstawą do jej realizacji były podmioty polityczne oraz ekonomiczne o charakterze globalnym. Podmiotami ekonomicznymi o randze światowej na przykład są Bank Światowy czy Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Struktury polityczne realizowane zostają przez Organizację Narodów Zjednoczonych.

United Religions Initiative jest ambitnym przedsięwzięciem mającym na celu zjednoczenie wszystkich religii świata w służbie globalizmu. Pomysłodawcami powołania instancji o charakterze międzynarodowym, której celem jest jednoczenie religii, był Sir Sigmund Sternberg oraz Robert Muller. Organizacja miała swoją pracę opierać na autorytecie ONZ, z którą ściśle współpracuje.

Idea dojrzała, gdy 25 czerwca 1995 r. podczas synkretycznego nabożeństwa w katedrze w San Francisco z okazji 50. rocznicy uchwalenia Karty ONZ prezbiteriański biskup San Francisco William Edwin Swing zapowiedział utworzenie United Religions. W niedługim czasie po tych wydarzeniach Swing opublikował książkę *The Coming United Religions*¹. Postuluje w niej powołanie organizacji mającej charakter parlamentu w sprawach religii. Charakter takiego zgromadzenia powinien zostać oparty na autorytecie ONZ.

Opracowując swoje dzieło, Swing współpracował z Jamesem Oteyem, obserwatorem z ramienia Kościoła anglikańskiego przy

¹ Bp W. Swing, *The Coming United Religions*. Minnesota 1998.